

Тема: Вправління у перевірці правильності написання слів з ненаголошеними [е], [и] шляхом словозміни та добору спільнокореневих слів.

Мета: Вчити добирати слова для перевірки ненаголошених [е], [и] в коренях слів шляхом словозміни та добору спільнокореневих слів.

Вчити висловлювати свою думку, доводити її правильність.

Розвивати вміння аналізувати, робити умовиводи.

Удосконалювати мовлення, збагачувати словниковий запас.

Виховувати любов до української мови.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Хвилинка каліграфії

а) Письмо складів.

- Сьогодні на уроці ми будемо працювати з різними одиницями мови. Назвіть їх (звук, слово, словосполучення, речення, текст).

- Почнемо із звуків. Назвіть звуки, які в ненаголошеному складі імітують один одного ([е, и]).

- Назвіть дзвінки приголосні звуки у слові «хвилинка».

- Я недаремно на хвилинку каліграфії взяла букви, що позначають ці звуки.

По – перше, ми сьогодні часто будемо їх писати, і, по – друге, я помітила, що ви не завжди каліграфічно пишете ці букви.

Вчитель демонструє з поясненням написання складів *ли ни ви ве не ле*.

- Запишіть ці склади в алфавітному порядку.

б) Розгадай ребус. (дивись презентацію).

Діти записують слова: *поклик, весло, внизу, весна, висота*. Пояснюють значення слів.

- Підкресліть у словах букви, що позначають ненаголошені звуки. Назвіть їх.

- В якій частині слова вони знаходяться?

- Доведіть правильність написання ненаголошених голосних у цих словах.

- Які слова ви перевірили змінивши форму слова?

- А для яких слів підібрали споріднені слова?

III. Оголошення теми уроку та очікуваних навчальних результатів.

Мотивація.

- Сьогодні ми з вами будемо вправлятися у перевірці і правильному написанні слів з ненаголошеними [е], [и] в коренях слів.

- Що ви очікуєте від цього уроку?

- Для чого вам треба вміти правильно писати слова з ненаголошеними [е], [и]?

IV. Актуалізація знань

- Для успішної роботи нам треба згадати певні правила:
«Мозковий штурм»:
- В якій частині слова ми будемо перевіряти ненаголошене [е], [и]?
- Що таке корінь?
- Які слова називаються спорідненими?
- Як взнати, яку букву **е** чи **и** писати в ненаголошеному складі?
- Як змінити форму слова?
- Як підібрати споріднене слово?
- Тепер я спокійна: ви зможете правильно перевірити і записати слова.
«Записувати слово ти, друже, не спіши.
Спочатку гарно думай, а потім вже пиши.»

V. Тренувальні вправи на осмислення знань, умінь і навичок.

1. Запиши перевірене слово, встав пропущену букву.

Л...сти –

т...мніє –

кр...ло –

кл...нок –

Перевіряємо «ланцюжком».

- Який спосіб ви використали для перевірки цих слів? (Підібрали споріднені слова).

2. Робота із словами. Постановка і вирішення проблеми.

Проблема: записали по – різному: *кленок – клен, клинок – клин.*

- Хто записав правильно? Доведіть свою думку.
- Складемо «асоціативний куц» до кожного слова.

<i>кленок - клен</i>	<i>клинок - клин</i>
<i>дерево</i>	<i>листочки</i>
<i>тїнь</i>	<i>високий</i>
<i>крислатий</i>	<i>низький</i>
<i>шелестить</i>	<i>розлогий</i>
<i>посадили</i>	<i>росте</i>
<i>заточений</i>	<i>зброя</i>
<i>гострий</i>	<i>меч</i>
<i>дерев'яний</i>	<i>шабля</i>
<i>металевий</i>	<i>рубас</i>
<i>виструганий</i>	<i>ріже</i>

- Складіть речення з словами *кленок* і *клинок*.
- У сполученні з яким прикметником слово «*клин*» буде вживатися у переносному значенні? (Журавлиний). Складіть речення з цим словосполученням.
- То як же нам бути з написанням таких слів, які відрізняються тільки одним звуком? (Треба дивитись на зміст речення, щоб визначити значення цього слова).
- Зараз перевіримо, як ви засвоїли значення цих слів. Вставте пропущені букви, поясніть свій вибір.

- Треба взяти хороший кл...нок та вбити поряд з маленьким кл...нком, а потім прив'язати до нього д...р...вце, щоб не впало в бурю, - подумав дідусь Андрій.

3. Підкресли слова, якими можна перевірити пропущені букви.

Ч...сло – очистити, числовий, чесати, числа.

С...ло – посилка, селянин, поселення, силовий.

- Яким способом ви перевірили написання цих слів? Чому не можна перевірити іншими словами?

- Отже: важливо, щоб перевірене слово було спорідненим і ненаголошений склад був під наголосом.

Фізхвилинка

А тепер фізкультхвилинка,

Час настав для відпочинку!

4. «За аналогією». (Робота в парах)

- Встав пропущені букви, усно добираючи перевірні слова.

- У другому стовпчику за аналогією з першим стовпчиком підкресли необхідне слово. Поясни свій вибір.

а) *Пи...ниця*

з...но

Дер...во

б...реза, в...соке, л...сток, п...ньок

б) *В...сокий*

н...зенький

Ш...потіти

св...стіти, т...хенько, кр...чати, л...генько

5. Робота з фразеологізмами (Робота в парах)

- Встав пропущену букву, усно добираючи перевірні слова.

- З'єднай фразеологізм з його поясненням.

З...лена вулиця

• мовчати

Зам...лювати очі

• покарати

Дати б...резової каші

• вільна дорога, можливість

виконувати забумане без перешкод

Тр...мати язик за зубами

• обманювати, говорити неправду

6. Робота за реченнями. Виправ помилки, поясни.

а) *На тарілці лижало два яблука: одне було велике, а друге – кисле.*

б) *За силом колосилось поле гарбузів.*

в) *В центрі клумби пламеніла сенька квітка.*

- Отже, які помилки були допущені в записі цих речень?

7. Самостійна робота.

Чому у ст...пу л...жить л...генький туман? Чому т...хенько ш...лестять л...сточки? Чому вкр...вається багрянцем молодий кл...н? Чому в...села б...різка приміряє золоту сукню?

Взаємоперевірка. Виставили оцінки.

Оголошення результатів.

VI. Творчі вправи. Робота з текстом.

1. – Що особливого в цьому тексті? (Всі речення питальні)

- Як би ви закінчили текст, давши відповіді на всі запитання одним реченням?

2.Завдання для I варіанта.

- Перебудуйте питальні речення у розповідні і запишіть так, щоб було тільки два речення.

У степу лежить легенький туман, і тихесенько шелестять листочки.

Вкривається багрянцем молодий клен, а весела берізка приміряє золоту сукню.

- Як вам вдалося зменшити кількість речень? (Утворили складні речення)

3.Завдання для II варіанта.

- Перебудуйте питальні речення у розповідні, замінивши підкреслені слова антонімами.

У степу лежить важкий туман. Голосно шелестять листочки. Вкривається багрянцем старий клен. Сумна берізка приміряє золоту сукню.

4. – Послухайте обидва тексти. Чи відрізняються вони за настроєм?

- Відповідно до настрою, придумайте кінцівку до кожного тексту.

VII. Підсумок уроку (рефлексія).

- Чи справдилися ваші очікування на уроці?

- Які завдання вам найбільше сподобались, запам'ятались?

VIII. Домашнє завдання.